Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2019/20:69

SVERIGES RIKSDAG

Måndagen den 20 juli

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi har först en fråga om medgivande till deltagande på distans. Kan vi medge det? Jag finner så.

§ 2 Europeiska rådet
Statsminister Stefan Löfven (deltar per telefon)
Statssekreterare Paula Carvalho Olovsson (deltar per telefon)
Information och samråd under pågående möte i Europeiska rådet 17–20 juli 2020

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Jag säger välkommen till statssekreterare Paula Carvalho Olovsson. Om jag har uppfattat det rätt är det nu information, och om statsministern hinner ansluta kanske vi kan ha ett samråd. Jag börjar med att ge ordet till Paula Carvalho Olovsson för information under pågående möte i Europeiska rådet.

Anf. 3 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON:

Det är riktigt uppfattat om upplägget. Förhandlingar pågår fortfarande.

Vi har till slut fått ett nytt utkast till överenskommelse om nästa långtidsbudget och återhämtningspaket. Förhandlingarna har, som ni har märkt, tagit lång tid, och det har stundtals varit högt tonläge. Det har vid flera tillfällen sett ut som att förhandlingarna skulle stranda, men än så länge håller vi på.

Det är i grunden bra att vi nu ser ut att närma oss en överenskommelse. Europa står inför många utmaningar som vi behöver ta tag i, och det är viktigt att vi får budgeten på plats. Med ett återhämtningspaket står vi också tillsammans bättre rustade att hantera coronakrisen och de ekonomiska konsekvenserna.

För Sveriges del är det en bra överenskommelse som nu ligger på bordet. Vi har värnat den svenska EU-avgiften genom att hålla nere budgetens omfattning och säkrat rejäla rabatter över hela perioden. De är de största svenska rabatterna någonsin. Sammantaget innebär förslaget att den svenska avgiften som andel av bni inte stiger, vilket är det mandat som regeringen har arbetat efter i förhandlingen.

Även innehållsmässigt har budgeten förbättrats utifrån våra utgångspunkter. Mindre andel än tidigare läggs på jordbruks- och sammanhållningspolitik medan större satsningar möjliggörs för till exempel forskning, innovation, digitalisering, migration och inte minst den gröna omställningen. Budgetramen föreslås få ett mycket starkare miljö- och klimatfokus. Till exempel ska minst 30 procent av budgeten läggas på miljö- och klimatinriktade åtgärder. Det innebär ca 100 miljarder mer än dagens 20 procent. Hela budgeten ska vara kompatibel med Parisavtalet.

Dessutom gäller konditionalitet, som innebär att länder som inte anslutit sig till EU:s klimatmål inte ska få ta del av medel från fonden för grön omställning.

En mycket viktig fråga i förhandlingen har varit kopplingen mellan EU-medel och respekten för rättsstatens principer. Som nämnden väl känner till har Sverige varit ett av de länder som tydligast och hårdast drivit på i den frågan. Motståndet är dock hårt från vissa länder, och förhandlingar pågår fortfarande. Det skulle innebära ett helt nytt element i EU:s budget och är nödvändigt för EU:s anständighet och demokrati samt även för sammanhållning mellan EU:s medlemsstater på sikt.

När det gäller egna medel ligger den så kallade plastkomponenten i förslaget. Som regeringen tidigare har framhållit i nämnden väntas denna alternativa beräkningsgrund i budgeten ge gynnsamma effekter för den svenska avgiften, ca 750 miljoner kronor per år, och för klimatet.

Vissa andra tankar om framtida egna medel nämns också fortfarande i texten. Här är det viktigt att komma ihåg att för det fall någon av dessa tankar i framtiden blir ett konkret förslag krävs enhällighet för att besluta om detta.

Sverige och andra medlemsstater kan med andra ord lägga in sitt veto mot alla framtida förslag om att ge EU beskattningsrätt. Vi har trots det arbetat för att få bort dessa skrivningar men inte fått gehör för det. Inga andra länder har drivit den frågan i slutförhandlingen. Min bild är dock att Sverige är långt ifrån det enda land som skulle utnyttja sitt veto om sådana förslag hamnar på bordet längre fram.

På bordet ligger även en överenskommelse om återhämtningspaketet. Regeringen menar att EU behöver ett återhämtningspaket för att få Europas ekonomi på fötter så snabbt som möjligt. Vår utgångspunkt har tillsammans med våra likasinnade i den frugala gruppen varit att lån på gynnsamma villkor är det bästa sättet att ge denna sortens bistånd. Den absoluta majoriteten av länderna delar inte den uppfattningen utan har gett stöd till kommissionens förslag att en mycket stor del av den så kallade återhämtningsfondens medel ska ges i bidrag. Efter mycket långa och ibland skarpa diskussioner ligger nu en överenskommelse på bordet, och den innebär en bidragskomponent om totalt 390 miljarder euro och lån om 360 miljarder euro. De medel som betalas ut i bidrag omgärdas av strikta kriterier, och medlemsstaterna kan dra i en nödbroms om de anser att medel används på felaktigt sätt. Detta är något som vi från svensk sida har drivit hårt.

Det finns en stor mängd detaljer i förslaget som nu ligger på bordet, och det finns inte möjlighet att gå igenom alla dessa nu. Helheten förhandlas fortfarande. Min sammantagna bedömning är att överenskommelsen är bra för Sverige, och statsministern kommer senare att återkomma och samråda med nämnden om förslaget. Jag vågar dock inte nu säga när det kan bli.

Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M):
Ordförande! Nu blev jag lite osäker om det är information eller samråd.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:
Jag tydliggör för mötet att det nu endast är information.

Anf. 6 JESSIKA ROSWALL (M):
Vi har haft en kort stund att titta på utkastet, så jag tänkte ändå göra något slags sammanfattning. Förhandlingen har ändå pågått under flera dagar. Förhandlingen om en långtidsbudget har också pågått i flera år. Europas ledare har ägnat otaliga timmar åt att komma överens.

Sveriges regering och Sveriges statsminister Stefan Löfven har haft lång tid på sig att ta fram en förhandlingsstrategi. En bred majoritet i riksdagen har under resans gång tydliggjort vad som är Sveriges prioriteringar. Dessutom är Sverige ett av de länder som betalar allra mest, och det borde ha gett Sverige och regeringen ett starkt utgångsläge. Bara

regeringen kan förhandla för Sverige, och det har funnits några avgörande frågor från oss moderater.

Jag börjar med rättsstatens principer. Ett avtal utan en sådan mekanism för såväl fonden som långtidsbudgeten hade inte varit acceptabelt. Det har man lyckats få fram, om jag har förstått det hela rätt.

Sedan var det konditionaliteten. Utan krav på reformer hade vi inte kunnat acceptera förslaget. Svenska och internationella medier har dock rapporterat att Nederländernas premiärminister Mark Rutte har haft en avgörande roll, och det är bra. Men jag hade gärna sett att Sverige hade nämnts mer i dessa uppgifter. Vi har pratat om krav på reformer ett antal gånger i EU-nämnden. Det är bara statsministern som kan svara på varför Sverige inte har synts mer i medierna, och jag hoppas verkligen att man har drivit på. Jag har möjligtvis en fråga om den så kallade nödbromsen. Kan statssekreteraren säga något mer om den?

Det är glädjande att regeringen har lyckats behålla rabatterna, och jag har noterat att varje box hittills har gått åt rätt håll. Det är av stor betydelse för den svenska avgiften.

Tyvärr tvingas jag konstatera att volymen på fonden fortfarande är mycket stor. I fredags diskuterade vi villkoren, det vill säga om det skulle bli en positionsförändring om att acceptera bidrag. Här har Sverige haft en tydlig stram linje hela tiden. Vi har tidigare sagt att vi kan acceptera en mindre del bidrag, men det är fortfarande en hög andel bidrag. Det sas också i fredags att om vi ska acceptera detta måste i så fall Sverige också få betydande eftergifter i utbyte.

Jag vill också säga några ord om EU:s skatter. År 2013 lyckades statsminister Reinfeldt inte bara sänka Sveriges EU-avgift utan också minska den totala EU-budgeten. Han var också med och stoppade nya EU-skatter. Den här gången ser vi ett direkt hot mot framtida EU-skatter. Jag är faktiskt inte imponerad av regeringens förhandlingsframgång här. Moderaterna har i varje steg i processen verkat mot EU-skatter, och vår uppgift var den svenska linjen. Också i den här frågan har det varit en stor majoritet i riksdagen. Jag ser inga förändringar i skrivningen i texten, och jag vill fråga statssekreteraren hur man har drivit frågan.

Jag förstår att det är svåra förhandlingar, och flera saker har, som statssekreteraren säger, gått åt rätt håll. Det gäller konditionaliteten, rabatterna och rättsstatsprincipen. Men Moderaterna har inte suttit med vid förhandlingsbordet utan det är bara regeringen. Under processen de senaste dagarna har ju också flera sagt att det är svårt att sitta vid sidan om. Det är kort om tid, och det handlar om att väga in en helhet. Men jag vill också säga att det är nämnden som ger regeringen ett mandat, och regeringen har sedan att hantera mandatet under parlamentariskt ansvar.

Jag tänker att jag föregår en eventuell begäran om mandat, om ordföranden inte stoppar mig nu. Moderaterna kommer inte att blockera en helhet och störta EU-samarbetet in i en djup kris med oöverstigliga konsekvenser. Det är viktigt. Vi anser inte att Sverige ensamt ska blockera en hel överenskommelse. Om det finns risk att den hamnar där är vi beredda att senare ge det mandat regeringen behöver, men vi kan inte ge mandat i de delarna som gäller egna medel eller nivån på bidrag. Jag vill bara flagga för att vi i så fall inte kommer att delta i de delarna.

Anf. 7 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag ska inte orda så mycket om vår åsikt eftersom det här är ren information. Jag tänkte fråga om de årliga kostnaderna vad gäller fonden. Går de att beräkna i dag? Var landar vi om man lägger ihop den vanliga medlemsavgiften med kostnaden för fonden?

Med tanke på vad tidigare frågeställare sa om rättsstatens principer uppfattar vi att den frågan är struken ur den nya boxen. Är det så eller inte?

Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången av nuläget. Vi väntar med spänning på resultatet. Jag förstår att det fortfarande pågår förhandlingar.

Jag skulle ändå vilja ställa några fördjupande frågor kopplade till rättsstatens principer. Vad vi har kunnat höra från vad som har läckt ut har det varit samtal under eftermiddagen. De länder som är skälet till att vi trycker på extra hårt, Ungern och Polen, har funnits med i samtalen. Vad kommer de att säga när de åker hem? Vad finns i detta som gör att de eventuellt gå med på utkastet och ändå kan förklara på hemmaplan att det inte påverkar dem? Vad ser vi som faktiskt kommer att göra skillnad? Den frustration som vi alla känner med artikel 7-förfarandet, som inte har blivit skarpt, måste nu övergå till att få skarpa effekter. Vad ser vi i det förslaget? Jag har förstått att det ska tas fram en förordning under hösten. Vilka förutsättningar finns då att verkligen få igenom skarpa linjer?

Vidare har vi frågan om egna medel. Någon fråga om skatterna har flyttats fram till nästa MFF. Då är det inte ett bekymmer för kvällen. Men sedan finns det skrivningar som gör att jag undrar vad det finns för Sverige att faktiskt agera gentemot dem? Är det bara utformningen som vi kan påverka, att stoppa dem, få dem kompatibla med WTO eller koppla till det regelverk som OECD jobbar med? Kommer vi att bli ”tvungna” att gå med på dem? Det spelar roll för vårt ställningstagande i nästa skede under kvällen.

Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen.

Jag tycker att det finns många saker i förslaget till uppgörelse som är långt ifrån det som riksdagen ville. Det finns inga förändringar av ramen på återhämtningsfonden, den ligger kvar på 750, och det är fortfarande en stor bidragsdel.

När man har disponerat om medlen mellan lån och bidrag har den stora förloraren varit andra program, till exempel forskning och klimatsatsningar, och det är inte riktigt det som vi hade tänkt skulle betala kalaset.

När det gäller egna medel är det otroligt olyckligt att man skriver in ett mål och ger kommissionen i uppdrag att ta fram omfattande förslag om egna medel. I det ligger en uttalad politisk målsättning, och det tycker jag inte ska ingå i den typen av slutsatser om man inte vill ha de egna medlen.

När det gäller rättsstatens principer tycker jag att det är otroligt viktigt att det tydligt står kvar och står fast att det ska vara kvalificerad majoritet. Det är kanske den enskilt viktigaste politiska frågan för att kunna hantera detta framöver.

Jag har två frågor.

Vad är den totala svenska kostnaden för fonden i det här förslaget? Det var 170 miljarder i den senaste redogörelsen. Det har väl sjunkit, men vad är det i dag?

Sedan tycker jag att det är svårt att bedöma vad man grundar avgiften på och att den inte ökar som andel av vår bni. Vad ökar avgiften med när det gäller procent och kronor? Det måste man ju ha ett underlag för enligt det här förslaget – och med den ökade rabatten.

Det var mina två frågor.

Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

Jag tror att jag gör några ställningstaganden nu, som Moderaterna, för det kanske blir snabba puckar sedan med statsministern.

Det känns naturligtvis viktigt att få ett avslut på den uppslutande diskussionen inom EU. Vi behöver börja blicka framåt och visa ett mer enat EU inför omvärlden. Vi behöver också planeringsförutsättningar för våra egna budgetar, och vårt näringsliv behöver ett besked.

I förhandlingarna om långtidsbudgeten och återhämtningspaketet deltar 27 länder med väldigt olika ingångsvärden. Framför allt gäller det vad man uppfattar som EU-kompetens respektive nationell kompetens.

Vi i den frugala fyran verkar ju ha liknande syn på detta – att det är varje land som måste ta tag i sina egna utmaningar mer än att be EU lösa dem. Där skiljer vi oss åt, vilket skapar konflikter.

Med det kompromissförslag som nu ligger på bordet hoppas jag att vi kan ge en signal om att ta krisen på allvar och ingjuta mod i medborgare och företagare, för det behövs. Men med det sagt finns det många delar i uppgörelsen som vi kristdemokrater fortfarande ser som oerhört problematiska.

En del är, som andra varit inne på, att volymerna fortfarande är höga när det gäller både långtidsbudget och återhämtningsfond. Därför är det oerhört viktigt att EU-kommissionen och rådet följer upp hur de länder som mottar medel ur fonden arbetar med reformer i enlighet med de råd som ges i planeringsterminer och landsspecifika rekommendationer. Det gäller även det fortsatta ordinarie arbetet inom långtidsbudgeten. Vi måste veta att de medel som vi tillför EU får avsedd effekt så att vi får ned arbetslösheten, stärker företagen och kan påbörja sociala reformer. Riktningen måste vara tydlig.

Konditionaliteten är alltså viktig, liksom att man följer rättsstatens principer. Det ska förstås gälla både långtidsbudgeten och återhämtningspaketet.

Vår egen avgift har ökat något, men regeringen har under förhandlingarna lyckats få rabatter som är väsentliga. Det tycker vi är bra.

När det gäller lån kontra bidrag i fonden har regeringen haft ett mandat som säger noll i bidrag. Där står vi inte nu; vi står inte kvar där eftersom regeringen har gått över till att säga 390 miljarder. Vi tycker att det är problematiskt att bidragsdelen blir så kostsam för Sverige.

Den del som fortfarande ser oacceptabel ut är punkterna om egna medel. Flera länder vill se att EU får beskattningsrätt, och här har de förstås tagit chansen att få in skrivningar om detta. Vi är starkt emot beskattningsrätt på EU-nivå, och det har även regeringen sagt sig vara. Därför är vi besvikna över att det finns kvar. Jag skulle vilja fråga

statssekreteraren hur Sverige har agerat där. Det har faktiskt varit lite dåligt med svar från regeringen, både till EU-nämnden och utåt. Vad har gjorts och sagts internt, och har regeringen gett några löften?

Sedan skulle jag vilja veta om beslutet om plast kommer nu. Är det så att det inte ska ratificeras utan tas med redan i det här beslutet men att övriga kommer att beslutas om i ett senare skede? Jag uppfattar att det är lite olika i texten när det gäller plast kontra övriga.

Vi inser att det skulle vara problematiskt om 26 länder kom till en kompromiss och Sverige skulle lämna den frugala fyran, ensamt ställa sig utanför och på så sätt helt stoppa en överenskommelse. Vi kan därför, precis som Moderaterna, stödja att regeringen får mandat att göra en uppgörelse. Men som vi sagt redan vid tidigare beslut kommer vi inte att kunna ge mandat när det gäller bidragsdelen eller delen om egna medel. Vi delar alltså den syn som Moderaterna har – att dessa två delar är problematiska.

Jag hoppas att vi ändå ska komma framåt, men vi har alltså två saker som vi fortfarande ser som väldigt problematiska.

Anf. 11 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statssekreteraren, för informationen! Jag väljer att se det här mötet som information, så jag avstår från att yvas politiskt över det hela.

Jag tackar som sagt för informationen, för den var som alltid mycket informativ – särskilt det pedagogiska sättet att beskriva hur man kommer att gå vidare med frågan om egna medel. Det är en fråga som vi alla kommer att behöva gå tillbaka med till våra egna kamrar och fundera vidare på framöver.

Förutom de frågor som Vänsterpartiet och Centerpartiet har ställt, som var det jag funderade på, har jag en detaljfråga.

På punkt 103 har det tidigare stått att ”access to the Just Transition Fund will be limited to member states that have committed to a national objective of climate neutrality by 2050”. Nu står det inte längre så. Den nuvarande ordalydelsen eller skrivningen skulle innebära att till exempel Polen kan få ut nya pengar från Just Transition Fund. Är det jag som har uppfattat det fel, eller ligger det något i min farhåga?

Anf. 12 KAROLINA SKOG (MP):

Jag vill tacka för en mycket bra redogörelse, men jag skulle uppskatta några fördjupande kommentarer vad gäller rule of law. Där handlar det verkligen om balansering, och varje ord betyder något, så om statssekreteraren kunde säga något fördjupande om den diskussionen skulle jag vara tacksam.

Anf. 13 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON:

Jag börjar med frågan från Jessika Roswall om konditionalitet och om Sverige har drivit på.

Det är helt riktigt att den nederländske premiärministern Mark Rutte har synts mycket i medierna. Han har drivit på hårt för just enhällighet, och det har blivit en fråga som väckt stort intresse. Nederländerna ingår som nämnden vet i den krets av likasinnade som Sverige har arbetat nära med, inte minst i fråga om kriterier och konditionalitet och behovet av

reformer kopplat till hur resurser betalas ut. Just i fråga om enhällighet är det Nederländerna som drivit på allra hårdast, men Sverige och de andra frugala har gett sitt stöd här. Vi har varit mycket aktiva överlag i frågor om kriterier och konditionalitet, det kan jag försäkra nämnden, och det har stundtals inte mottagits helt väl av alla länder. Icke desto mindre har det varit en betydande framgång. Vi tycker att det är viktigt för transparens och för att kunna motivera både bidrag och lån i fonden.

Egna medel har Jessika Roswall men även flera andra tagit upp. Jag ska försöka redogöra lite mer för det.

Flera har frågat hur man har drivit på från regeringens sida. Så som förhandlingen utvecklats har det inte varit stora diskussioner i plenum om den frågan. Det är inga andra länder som har valt att lyfta fram frågan. Från svensk sida har vi försökt, vid flera tillfällen redan före slutförhandlingarna men också under slutförhandlingarna, att få bort de mest besvärande skrivningarna. Som nämnden vet är regeringen helt emot att överföra beskattningsrätt på EU-nivå och har varit mycket tydlig med det, både i nämnden och under förhandlingarna och vid andra tillfällen.

Vi har exempelvis haft samtal med Europeiska rådets ordförande inför att nya boxar skulle läggas fram för att få bort dessa skrivningar. Vi har också haft samtal med andra länder som vi vet är likasinnade för att försöka få stöd eller försöka få dem att lägga fram förslag i den här riktningen. Samtalen har förts också med de länder som allra helst vill ha in och behålla dessa skrivningar för att se om det finns något vi kan göra.

Trots alla dessa försök har det inte gått att röra dessa skrivningar. Det beror på att de är formulerade på så sätt att de skickar den här signalen, som vi anser är olycklig, om att man tycker att man bör införa nya egna medel. Men det är fortfarande enhällighet som råder, så alla förslag som läggs fram i den här riktningen kan varje land lägga in sitt veto mot. Därför är det inget land som har valt att i det här läget, i de här tuffa förhandlingarna, lägga förhandlingskapital på detta. Man har valt att i stället prioritera frågor som handlar om antingen pengar eller viktiga principer som står och faller med att de finns med här eller inte.

Att de här skrivningarna finns i den här boxen bedömer vi som olyckligt, då de visar på en viljeinriktning som ett flertal länder står bakom, men fortfarande harmlöst i den bemärkelsen att det är enhällighet som gäller och ingen EU-beskattning kan överföras med mindre än att alla länder ställer sig bakom det. Som statsministern sa vid det senaste samrådet och har sagt vid flera tidigare tillfällen kommer det inte att ske från svensk sida. Man går helt enkelt inte med på det.

Då kan vi gå in på frågan från Martin Kinnunen om årliga kostnader för fonden. Den siffran är på 5 miljarder årligen.

Nästa fråga är om rule of law är struket ur den nya boxen. Det som ligger i boxen nu är samma text, men som jag nämnde inledningsvis har förhandlingar pågått under eftermiddagen och kvällen mellan de länder som är mest drivande i frågan från två håll. Sverige har suttit med i de förhandlingarna. Man har hållit på en bra stund.

Jag kan inte nu redogöra för resultatet. De signaler jag fått är att det har gått både upp och ned. Men det som är centralt för Sverige är ju att det införs en mekanism som innebär konditionalitet vad gäller både budgeten och återhämtningspaketet för hur man kan få ut resurser. Det är något som vi har drivit från allra första början. Det är avgörande för oss att få in det.

Det är något som det finns starkt stöd för i riksdagen och i EU-nämnden. Vi driver på tillsammans med andra länder, inte minst Finland, för att få in det. Jag kan inte nu redogöra för det. Jag kan absolut inte säga att det är den text som nu står i boxen som blir slutresultatet, men jag skulle bli förvånad om det är det. Man sitter nu och förhandlar om en annan text i den delen, men än så länge är det alltså samma text som i förra boxen som ligger i den här boxen.

Annika Qarlsson frågade också, apropå rule of law, vad Ungern och Polen kan tänkas gå med på. Ja, det får vi väl se; det är som sagt en förhandlingsfråga, och det kan ju finnas andra saker de vill ha. Jag bedömer att det ändå finns ett starkt tryck för att hitta något i detta och kunna inkludera en sådan mekanism, men vi får se hur det går.

Annika Qarlsson frågade även vad förutsättningarna för att ro i land rule of law-förordningen är, och de är goda.

Vad är den totala kostnaden för fonden? Det var Jonas Sjöstedt som frågade det, och svaret är 148 miljarder.

Det ställdes också en fråga om den svenska avgiften, och den ökar med 6 miljarder kronor årligen. Det motsvarar tillväxten under perioden, så andelen av bni är konstant. Det är svaret på frågan om kronor och ören.

Jag tror att jag har svarat på flera av Désirée Pethrus frågor i mina andra svar.

Sedan ställdes frågan om plasten och om det måste ratificeras nu, vilket det måste. Eller, inte nu – förlåt. Det kommer dock att behöva ratificeras som en del av de egna-medel-beslut som ska ratificeras i vanlig ordning; det är det som är poängen.

Tina Acketoft frågade om JTF. Det stämmer att det är förändringar i den skrivningen. Möjligen kan man säga att den därmed blir mer öppen för tolkning, men det är fortfarande mycket bättre skrivningar jämfört med vad som låg på bordet i februari. Att vi över huvud taget får in konditionaliteten är en stor framgång, och om detta behålls i den form som är nu skulle jag säga att det är någonting mycket bra. Det stämmer dock att det är en viss förändring i texten utifrån det förslag som var uppe tidigare.

Jag ska se om jag missat någon fråga om rule of law. Karolina Skog hade en fråga om rule of law som jag just nu inte hittar min anteckning om. Jag ber om ursäkt! Är det någonting gällande den frågan som jag inte har besvarat?

Anf. 14 KAROLINA SKOG (MP):
Jag är nöjd.

Anf. 15 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON:
Tack! Då tror jag att jag har besvarat alla frågor.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:
Är det någon som önskar lämna kommentarer till detta? Annars har jag fått veta att Stefan Löfven har anslutit till mötet och att vi skulle kunna ta samrådet nu. Jag lämnar dock ordet fritt för uppföljningsfrågor på det som statssekreteraren precis har redogjort för.

Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag har en liten följdfråga gällande detta med rättsstaten. Även om det fortfarande inte är helt klart vad som har förändrats – det kanske vi får reda på alldeles strax – är poängen ändå att det som är helt avgörande för att man ska känna att helheten finns på plats är att det blir ett skarpt verktyg som faktiskt kommer att göra skillnad.

Jag hade också en fråga om egna medel, och där svarade Paula att det kommer att krävas enhällighet för att det ska bli möjligt att genomföra. Samtidigt har man ändå gett någon form av inriktning. I den ena delen finns det diskussioner om att få till ett regelverk i OECD, och det kan finnas kopplingar till att det ändå ska vara kompatibelt med WTO-regler och liknande. Finns den typen av diskussioner samlat i detta, eller förs det inga diskussioner om hur detta i så fall skulle kunna gå till?

Anf. 18 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON:

Nej, några sådana diskussioner gällande frågan om egna medel förs inte nu. Det är ju så när det gäller formuleringarna och hur de är skrivna att det står kommissionen fritt att lägga fram förslag i den här riktningen när som helst och hur som helst. Det förändrar inget, men det är klart att vi helst hade sett att viljeinriktningen inte fanns med. Det är den vi har arbetat för att få bort.

Jag hoppas att vi får svar på de andra frågorna om hur det har gått i förhandlingarna om rättsstatens principer när statsministern inleder sitt samråd alldeles strax.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till samråd med statsministern under pågående möte i Europeiska rådet. Jag lämnar ordet till statsministern.

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Ni har fått information om förslaget till långtidsbudget och återhämtningspaket av statssekreteraren.

Det är ett bra förslag för Sverige och för EU. Vi som kallas the frugal four har haft ett mycket gott samarbete länderna emellan, och det inkluderar även Finland i de flesta delarna. Vi är nu alla redo att anta detta, och alla de andra länderna är också redo. Jag behöver väl knappast säga att både en budget och ett återhämtningspaket behöver komma på plats så att EU kan få fart på ekonomin och ta tag i viktiga frågor. Vi kan också acceptera en andel bidrag givet att vi får igenom andra viktiga prioriteringar. Vi har fått gehör för våra viktiga prioriteringar, inklusive rule of law.

Det som har varit viktigt för oss och en röd linje är att vi ska få in formuleringar som gör det tydligt att det verktyg, instrument eller vad vi nu kallar det som måste komma på plats kopplar samman rättsstatens principer med användningen av gemensamma EU-medel. Den kopplingen vill vi alltså göra tydlig. Det har också varit centralt att ett sådant instrument ska gälla både MFF, alltså långtidsbudgeten, och fonden.

Där är vi nu; vi har sådana skrivningar. Skrivningarna ser lite annorlunda ut än de tidigare, men substansen är i princip densamma. Eller, inte i princip – den *är* densamma. Det är lite annorlunda meningar och en annan ordning på saker och ting, men nu är det tydligt framför allt att det

ska till en ordning för detta. Vi ska se till att koppla ihop just rättsstatens principer med användningen av våra gemensamma medel, och det är ett rejält genombrott. Det har inte funnits förut, men nu ska det på plats. Det känns bra.

Vi har fått gehör för detta, liksom för det andra: att vi skulle hålla nere avgiften och inte öka vår andel i förhållande till svensk bni, liksom rule of law. Vi höll också, enligt riksdagens mandat, bidragsdelen under 400 miljarder samt har med klimatskrivningar och så vidare – allt det som statssekreteraren har informerat om. Givet detta är mitt förslag att jag på Europeiska rådet, som faktiskt samlas i denna stund, kan säga att Sverige kan godkänna överenskommelsen.

Anf. 21 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag ska inte upprepa allt jag sa tidigare, utan det får statssekreteraren meddela.

Jag förstår att det är ett bra förslag för Sverige. Det är dock många delar av detta som vi inte tycker är bra, och dem har jag redogjort för. Jag har förståelse för att det är svåra förhandlingar som har genomförts, och som jag sa tidigare är det flera saker som har gått åt rätt håll – bland annat konditionaliteten, rabatterna och rättsstatens principer. Jag har dock en fråga.

Statsministern sa att de andra länderna är redo. Det jag försökte förbereda för när det gäller vad Moderaterna kan säga och vilket mandat vi kan ge är att vi anser att Sverige inte ensamt ska blockera en hel överenskommelse. Om jag uppfattar det rätt är det där vi riskerar att hamna, och därför är vi i dag beredda att *delvis* ge regeringen det mandat som statsministern begär. Vi kan inte ge mandat i de delar som gäller egna medel eller nivån på bidrag, och därför deltar vi inte i de delarna. Jag ville upprepa det.

Anf. 22 MARTIN KINNUNEN (SD):

Vi i Sverigedemokraterna vidhåller den ståndpunkt vi har sedan tidigare, nämligen att vi inte kan acceptera fonden och framför allt inte storleken på bidragen.

Vi ser också med stor oro på skrivningarna rörande egna medel. Att Sveriges vetorätt kvarstår är såklart bra – och det är självklart att den gör det – men det gjorde den ju även gällande fonden. Det är alltså inte särskilt betryggande att höra att vi kan säga nej till detta senare, när det nu kommer in tydligare skrivningar. Väldigt många kommer att se detta som en seger och ha uppfattningen att även EU-skatter är på gång. Vi ser med stor oro på det.

Vi ser även med stor oro på kostnaderna, som ökar. Det vi fick information om är att avgiften i kronor kommer att öka med 6 miljarder. Rabatten ökar visserligen på ett positivt sätt, men den äts ju till stor del upp av fonden.

Vi har från Sverigedemokraternas sida också en oro för att de lån som ges inte kommer att återbetalas. Man måste nämligen ha den misstanken att betalningsviljan kanske inte är lika hög för de här lånen, med tanke på att länderna hade kunnat ta egna lån till ungefär samma ränta om de hade velat garantera dem själva. Det finns alltså någonting som gör att länderna

hellre tar de här lånen än andra, och då handlar det nog inte bara om räntan.

Av de skälen vidhåller vi vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 23 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsministern, för fyra långa dagar i förhandlingar!

Vi hade som sagt önskat att balansen mellan lån och bidrag såg annorlunda ut, men det är bara att konstatera att i förhandlingar måste alla vara med och bidra och ge. Detta är en av de delar där Sverige har fått ge vika. Är det kopplat till rätt reformer som gör att vi faktiskt utvecklar den inre marknaden och stärker EU:s motståndskraft och en långsiktigt hållbar utveckling kommer vi att ha nytta och glädje av det, liksom övriga EU-27.

Avgiften blir såklart högre kopplat till att vi har återhämtningspaketet, men det har också skett en kraftig höjning av rabatterna i det senaste förslaget. Det är positivt.

Vad gäller rättsstatens principer har vi från Centerpartiets sida tryckt på, precis som de flesta andra svenska partier. Vi har varit eniga om att det är oerhört viktigt att detta blir skarpare – och skarpt – så att det verkligen gör skillnad. Man ska inte kunna köra sitt eget race och ändå få del av resurserna. Statsministern uttryckte att det ingår i den överenskommelse som nu finns på bordet.

Vad gäller egna medel är det bekymmersamt att det står med, och i den delen väljer vi att inte delta i beslutet. Vi kommer inte att kunna vara med och på något sätt driva igenom detta i nästa skede, utan vi kommer att vara emot det i varje steg. I den delen väljer vi alltså att inte delta i beslutet.

Vi ser att det som helhet finns positiva saker i detta och att det finns saker som är bekymmersamma. Vi hade gärna sett att balansen var mer till vår fördel, men den har ändå landat bättre än i utgångsbudet.

Där finns alltså Centerpartiet.

Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Vänsterpartiet kan inte stå bakom den här överenskommelsen. Vi menar att frågor som gemensam upplåning borde hanteras av euroländerna. Det är också i praktiken en långtgående styrning av ländernas ekonomiska politik, och man kan förstå om eurogruppen vill gå den vägen. Sverige röstade dock nej till det i en folkomröstning, och den ska respekteras, som vi ser det. Vi kommer alltså inte att stå bakom detta.

Jag har också en mycket konkret fråga vad gäller rättsstatens principer. Där finns punkten 24, som har ändrats sedan tidigare genomgång. Det som står först i punkt 24 är helt avgörande, nämligen att det ska vara kvalificerad majoritet när man bedömer det här i rådet. Det är det som gör att man kan agera mot Ungern och Polen, även om de skulle sätta sig på tvären.

Jag vill bara försäkra mig om, statsministern, att skrivningen om kvalificerad majoritet finns kvar och inte har förändrats, för har den förändrats har det här urholkats i grunden. Jag tycker att detta är en avgörande fråga som vi måste få svar på.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för genomgången!

Jag vill börja med att säga att mycket har gått i rätt riktning. Regeringen har ju fått igenom en hel del, till exempel rabatterna som jag tycker har varit en stor förändring. Jag tackar statsministern och medarbetarna för ert arbete under de här dagarna för att försöka göra saker och ting bättre utifrån ganska dåliga förutsättningar i utgångsläget.

Vi är dock inte nöjda, för samtidigt inser vi att det skulle bli problematiskt om alla länder nu ställde sig bakom en kompromiss och Sverige skulle lämna de frugala fyra och ensamt stå utanför och på sätt stoppa en överenskommelse. Därför kan vi stödja att regeringen får ett mandat att träffa en uppgörelse. Men vi, Moderaterna och Centern står inte bakom skrivningarna om egna medel och nivån på bidrag, som vi tycker är alldeles för hög. Därmed står vi bakom majoriteten av skrivningarna i förslaget.

Anf. 26 TINA ACKETOFT (L):

Vi fick informationen tidigare, så de olika delarna är ju kända. Men jag måste erkänna att jag inte har hunnit läsa in mig på allt.

Jag tycker ändå att det finns väsentliga sidor här. Vi har Parisavtalet, vi har konditionaliteten och vi har skrivningen om rättsstatens principer, som jag naturligtvis väldigt gärna skulle basera den sista skrivningen på. Men jag litar på att statsministern förstår hur i princip hela EU-nämnden och därmed riksdagen har resonerat om vikten av rättsstatens principer. Där är vi överens, och jag litar på att statsministern följer upp detta med samma glöd som jag själv skulle ha gjort.

När det gäller frågan om egna medel redogjorde statssekreteraren tidigare för processen kring denna. Därför deltar Liberalerna definitivt i beslutet. Här finns både hängslen och livrem framöver. Och jag tror att vi har en läxa att göra och behöver diskutera hur vi över huvud taget ska finansiera de steg som EU måste ta i framtiden. Det är möjligt att vi måste ändra oss på vissa punkter här, men det tar vi i framtiden.

Därför ger vi naturligtvis regeringen mandat att fortsätta med detta arbete och säger tack för ett väl förrättat värv hittills.

Anf. 27 KAROLINA SKOG (MP):

Tack så mycket, statsministern, för föredragningen och för ett hårt arbete!

Från Miljöpartiets sida tycker vi att det är det tydligt att Sveriges prioriteringar har fått genomslag i hårda förhandlingar. Vi är beredda att ge mandat för att säga okej till denna helhet.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag ska bara för Socialdemokraternas del säga att vi tycker att det är överraskande bra förhandlat vad gäller rabatterna. Vi ser rule of law, klimatgenomslaget i budgeten och återhämtningspaketet som otroliga framgångar. Men precis som statsministern och statssekretaren har sagt hade vi hellre haft en större andel lån och gärna varit utan skrivningarna om egna medel. Vi hade förstås också gärna sett större omprioriteringar i budgeten. Det är ingen som har tagit upp det, men det är klart att det hade flera av oss också gärna sett.

Sammantaget: Tack så jättemycket för en bra förhandling så här långt!

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag ska ge några korta kommentarer och sedan svara på Jonas Sjöstedts fråga.

Jessika Roswall frågade om det är rätt uppfattat att de andra länderna är med på förslaget. Ja, och våra likasinnade som vi har samarbetat. Det skulle alltså innebära att om Sverige nu skulle säga nej skulle vi stå ensamma.

Till Martin Kinnunen vill jag upprepa att kostnaden ökar i kronor eftersom vi har en tillväxt, men kostnaden ökar inte som andel av vår bni. Därför tycker jag att det här är en bra lösning.

Sedan måste man skilja på kostnaderna för budgeten och avgiften för fonden, som är någonting annat. Här har vi ett vägval att göra. Om vi hade sagt att vi absolut inte ska vara med på någon fond hade vi även där stått helt ensamma. Om vi ingår i ett samarbete här, som är en del av uppgörelsen, kommer vi att få den kostnaden. Det har vi varit medvetna om hela tiden. Det var därför som det var så viktigt att följa riksdagens mandat att hålla oss under 400 miljarder, och där är vi nu.

Jonas Sjöstedt ställde en fråga om kvalificerad majoritet. Ja, det gäller fortfarande. Det finns inte med i texten nu. Men det har ingen betydelse, eftersom det som nu ligger på bordet i förhandlingarna om rättsakten är att det kommer att krävas kvalificerad majoritet i rådsbesluten. Jag tror att jag därmed också har svarat på Désirée Pethrus fråga.

Avslutningsvis vill jag bara säga att frågan om rättsstatens principer inte är lätt att få igenom, för det finns ett hårdnackat motstånd från några, och det finns en beredvillighet hos andra att lite grann mjuka upp detta. Vi hade en sittning så sent som för bara någon eller några timmar sedan som innebar att vi ändå fick ordning på frågan. Vi var en grupp länder, bland annat Tyskland, Frankrike, Polen, Ungern och några av de nordiska länderna, som till slut kunde se till att det nu blir så som vi har eftersträvat under lång tid vad gäller den här kopplingen. Allt är inte implementerat och på plats, men nu är det beslutat att det är så här det ska vara. Det ser jag som en framgång.

Anf. 30 JONAS SJÖSTEDT (V):

Om jag förstått det rätt är kvalificerad majoritet utlyft från punkt 24. Det handlar om att besluta att framför allt Ungern eller Polen inte ska få pengar om de inte öppnar för rättsstatens principer. Statsministern säger att det i alla fall kommer att bli beslut med kvalificerad majoritet. Men jag har svårt att se vilken rättslig grund den här artikeln vilar på. EU är ju ett rättsligt system där man röstar beroende på artikel, men här har jag svårt att se det.

Vad kan man göra för att vara säker på att det blir beslut med kvalificerad majoritet och inte något annat beslutssystem? Jag antar att det finns en anledning till att Polen och Ungern har velat lyfta ut detta ur texten. Risken finns att de lyckas blockera den här typen av beslut, att Polen räddar Ungern och vice versa.

Vad har man för rättslig grund för att vara säker på att det blir beslut med kvalificerad majoritet? De verkar ju ha fått igenom att man ska lyfta ut detta som är så viktigt för att faktiskt kunna använda den här artikeln?

Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):
Jonas Sjöstedt, det blir beslut med kvalificerad majoritet. Vi är helt överens om detta. Om det är okej, fru ordförande, ska jag be Gustaf Lindgren att förklara detaljerna i detta.

Anf. 32 Kanslirådet GUSTAF LINDGREN:
När det gäller Jonas Sjöstedts fråga är det inte enligt skrivningarna i förhandlingsboxen som man bedömer om ett land bryter mot rättsstatens principer, utan det är just enligt det särskilda instrument som just nu förhandlas mellan medlemsstaterna. Det är i den förhandlingen helt klart att det är beslut med kvalificerad majoritet som kommer att användas vid en bedömning.

Anf. 33 ANNIKA QARLSSON (C):
Tack för ytterligare förtydligande vad gäller rättsstatens principer!
Ett tillägg som jag missade att göra är kopplat till satsningarna på miljösidan. Det har varit flera års arbete, steg för steg, för att få med oss resten av EU-27 på nettonollutsläpp till 2050. Jag konstaterar efter Paulas genomgång att det nu har kommit på plats och att det har gjorts ett stort arbete i den delen. Jag kände att det var viktigt att lyfta upp sådant där vi har kommit framåt och gör skillnad.

Anf. 34 JESSIKA ROSWALL (M):
Fru ordförande! Tack, statsministern, för svaren!
Jag har en fråga, men den kanske inte går att svara på. Vi har fått besked när det gäller de övriga i frugal four. Men vet ni om de andra länderna är redo att gå till beslut?

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:
Jag har uppfattat att statsministern redan har svarat att alla länder nu är redo att gå till beslut.

Anf. 36 JONAS SJÖSTEDT (V):
Jag vill bara klargöra att det är så otroligt viktigt detta med rule of law. Är det ett redan antaget regelverk som gör klart att det är kvalificerad majoritet som gäller i bedömningarna, eller är det en förhoppning som uttalas om att det kommer att antas ett regelverk om att beslut ska fattas med kvalificerad majoritet? I så fall har det ju betydelse att detta lyfts ut ur rådsslutsatserna. På den punkten vill jag bara ha klarhet.

Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):
Det arbetas nu fram ett förslag som kommer att antas i rådet med kvalificerad majoritet. Där kommer det att stå att besluten ska fattas med just kvalificerad majoritet, så ja, Jonas Sjöstedt, det är så det blir.
Alla medlemsstater samlas nu i Europeiska rådet för att fatta beslut. Jag kan inte vara säker på vad alla exakt kommer att säga, men nu är vi redo att gå till beslut. Vi får helt enkelt se, men det är nu det avgörs om det blir ett beslut eller inte.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Då är det tydliggjort. Tack så mycket!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Jag konstaterar också att Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna valde att inte delta i samrådet avseende egna medel och att Moderaterna valde att inte delta i samrådet också avseende andelen bidrag i återhämtningsfonden. Jag konstaterar också att Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har anmält avvikande ståndpunkter.

Anf. 39 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag instämde i det som Jessica Roswall sa. Redan vid förra samrådet sa jag nej till skrivningarna om egna medel. Nu fyllde jag även på med bidragsdelen, som jag tycker blir för hög.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för att du rättade mig och tar det från början.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Jag konstaterar också att Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna har valt att inte delta i samrådet avseende egna medel, att Moderaterna och Kristdemokraterna också har valt att inte delta i samrådet avseende andelen bidrag i återhämtningsfonden och att Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har anmält avvikande ståndpunkter.

Med detta avslutar vi detta samråd och tackar statsministern och statssekreteraren för i dag. Mötet avslutas.

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans 1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN 1
§ 2 Europeiska rådet 2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN 2
Anf. 3 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON 2
Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M) 3
Anf. 5 ORDFÖRANDEN 3
Anf. 6 JESSIKA ROSWALL (M) 3
Anf. 7 MARTIN KINNUNEN (SD) 5
Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C) 5
Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V) 5
Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 6
Anf. 11 TINA ACKETOFT (L) 7
Anf. 12 KAROLINA SKOG (MP) 7
Anf. 13 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON 7
Anf. 14 KAROLINA SKOG (MP) 9
Anf. 15 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON 9
Anf. 16 ORDFÖRANDEN 9
Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C) 10
Anf. 18 Statssekreterare PAULA CARVALHO OLOVSSON 10
Anf. 19 ORDFÖRANDEN 10
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) 10
Anf. 21 JESSIKA ROSWALL (M) 11
Anf. 22 MARTIN KINNUNEN (SD) 11
Anf. 23 ANNIKA QARLSSON (C) 12
Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V) 12
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 12
Anf. 26 TINA ACKETOFT (L) 13
Anf. 27 KAROLINA SKOG (MP) 13
Anf. 28 ORDFÖRANDEN 13
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) 14
Anf. 30 JONAS SJÖSTEDT (V) 14
Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) 15
Anf. 32 Kanslirådet GUSTAF LINDGREN 15
Anf. 33 ANNIKA QARLSSON (C) 15
Anf. 34 JESSIKA ROSWALL (M) 15
Anf. 35 ORDFÖRANDEN 15
Anf. 36 JONAS SJÖSTEDT (V) 15
Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) 15
Anf. 38 ORDFÖRANDEN 16
Anf. 39 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 16
Anf. 40 ORDFÖRANDEN 16